

RAN-1801130401050001

M.A. (Sem-1) Examination November - 2025

Sanskrit : Puran and Itihas – मत्स्य पुराणं (नियतांश)

[Total Marks: 50]

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.1. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)

(10)

1. 'પુરાણ' શબ્દનો સામાન્ય અર્થ જણાવો.
2. મત્સ્યપુરાણ કયા સંપ્રદાય અને કયા ગુણવાળું ગણાય છે ?
3. બ્રહ્મા દ્વારા કામદેવને શી આજ્ઞા આપવામાં આવી હતી ?
4. વૈવસ્વત મન્વન્તરમાં કયા સાત દેવ ગણો હતા.
5. વિશ્વકર્માને તેજમાંથી કયા દેવોના કયા આયુધો બન્યા?
6. પુરુરવા કોનો પુત્ર હતો?
7. ભરતમુનીએ કયા કારણથી ઉર્વશીને શાપ આપ્યો?

પ્ર.2. નીચેના શ્લોકનું સાનુવાદ વિવરણ કરો. (ગમે તે બે)

(13)

1. અજોડપિ યઃ ક્રિયાયોગાન્નારાયણ ઇતિ સ્મૃતઃ ।
ત્રિગુણાયૈ ત્રિવેદાય નમસ્તસ્મૈ સ્વયમ્ભુવે ॥
2. પુરાણં સર્વશાસ્ત્રાણાં પ્રથમં બ્રહ્મણા સ્મૃતમ્ ।
નિત્યં શબ્દમયં પુણ્યં શતકોટિ પ્રવિસ્તરમ્ ।
3. પ્રાસદભવાનોદ્યાન પ્રતિભા ભૂષણાદિષુ ।
તડાગારામકૂપેષુ સ્મૃતાઃ સોમડમરવર્ધિકઃ ॥
4. પુરુષત્વં હતં સર્વ સ્ત્રીરૂપે વિસ્મિતો નૃપઃ ।
ઇલેતિ સાડભવન્નારી પીનોન્નતઘનસ્તની ॥

પ્ર.3. 'પુરાણ' શબ્દનો અર્થ અને વ્યુત્પત્તિ સમજાવી, પુરાણ સાહિત્યનું મહત્વ દર્શાવો.

(13)

અથવા

પ્ર.3. મહાપુરાણના લક્ષણો આપી, મત્સ્યપુરાણનું મહાપુરાણ તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

(13)

પ્ર.4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(14)

- (1) મનુ - મત્સ્ય સંવાદ
 - (2) મત્સ્ય પુરાણમાં શ્રાદ્ધ વર્ણન
 - (3) ચંદ્ર- તારા વૃત્તાંત
 - (4) પુરાણં પञ्चलक्षणम्
-